



## Vergiliuswedstrijd 2024-2025 – een selectie uit Nederlandse vertalingen

### Vergilius, *Aeneis* 9.314-341

Vergilius. *Aeneas*. Vertaald door Piet Schrijvers, Historische Uitgeverij, Groningen, 2011.

Zij vertrekken, passeren de gracht en gaan in het duister op weg naar het kamp van de vijand: velen zullen er sterven in het begin. Ze zien de Rutuliërs, slapend en dronken, overal liggen; dissels steken omhoog langs de zeekust, tussen teugels en wielen liggen soldaten en wapens naast de wijn. De zoon van Hyrtacus fluistert zachtjes: 'Euryalus, toon je een held; de gelegenheid vraagt nu om kerels. Hier loopt de route, bewaak haar goed, jij staat op de uitkijk, zorg er voor dat niemand van achteren ons kan verrassen. Dit hier ruim ik wel op, ik zal een weg voor je banen.'  
Na deze woorden grijpt hij zwiingend zijn zwaard en sluipt naar Rhamnes die daar toevallig, hoog op een veldbed gelegen, uit volle borst lag te snurken—ook hij was een legeraanvoerder, maar werd het meest als profeet gewaardeerd door koning Turnus. Deze ziener had niet voorzien dat zijn dood naderbij sloop.  
(...)

Dan onthoofd hij de aanvoerder zelf, die rochelt en reutelt badend in plassen bloed die, donker en lauw, de romp, het kussen, de grond doen drijven. Dan doodt hij Lamyrus, Lamus en de jonge en mooie Serranus, die lang had gedobbeld tijdens die nacht en nu lag te slapen, diep door Bacchus beneveld; was hij maar zo fortuinlijk geweest om de hele nacht te verspelen, had hij maar tot aan het daglicht gedobbeld. Nisus is als een leeuw die razend van vraatzucht een slachting aanricht; de volle stal is met angst en stomheid geslagen: grommend verscheurt zijn bloedige muil de malse schapen.



**Vergilius, *Bucolica, Georgica, Aeneis*. Vertaald door Anton Van Wilderode, Brugge, 1978.**

De poorten door, over de brede grachten,  
bereikten zij weldra door nachtelijk duister  
de onheilvolle kampplaats van de vijand;  
zij zouden echter eerst nog vele mannen  
tot een verschrikkelijke dood bestemmen.  
Zij zagen in het gras verspreid gestalten  
van dronken slapers languit neergevallen;  
de oorlogswagens op het strand gelaten  
met naar omhoog gestoken disselbomen;  
de mannen tussen paardentuig en wielen,  
en wapens overal en lege bekers.

De zoon van Hyrtacus begon te spreken:

„Euryalus, nu is het uur gekomen  
voor daden van oprechte onversaagdheid;  
de situatie schijnt ons uit te dagen!

Hierlangs loopt onze weg. Trek gij de wacht op  
en kijk ver voor u uit, opdat niet iemand  
ons ruggelings zou komen overvallen.

Ik zal de plek hier inderhaast ontruimen  
en langs een breder pad u begeleiden.”

Zo sprak hij met gedempte stem en daadlijk  
trok hij zijn zwaard tegen de trotse Rhamnes  
die languit op een hoge tas tapijten  
de slaap uitsnurkte uit zijn diepe borstkas;  
hijzelf was koning en voor koning Turnus  
de meestgeliefde van de wichelaren;  
maar onvermogen door zijn ziensgave  
de vreselijke dood van zich te keren.

(...)

Toen eerst onthoofde hij hun meester Remus;  
klokkend van bloed bleef er het torso achter;  
ligbed en aarde dropen van het lauwe  
donkere bloed. Ook Lamyros en Lamus  
versloeg hij, en de jeugdige Serranus  
die in de nacht nog stevig had gedobbeld:  
languit, door overdaad van wijn verzadigd,



lag daar de mooie jongen. Hoe gelukkig  
zou hij geweest zijn als hij tot de morgen  
zijn nachtelijk vertier had kunnen rekken!  
Het was of door een overvolle schaapskooi  
een onverzadigbare leeuw tekeer ging:  
tot razernij drijft hem de felle honger,  
hij bijt en sleurt de krachteloze dieren  
die, door de schrik geslagen, niet meer blaten;  
hij echter brult, de bek vol bloed gelopen!

**Publius Vergilius Maro, *Het verhaal van Aeneas*. Vertaald en toegelicht door M. d'Hane-Scheltema, Athenaeum-Polak en Van Gennepe, Amsterdam, 2000.**

- Eenmaal op pad gaan zij door duisternis langs gracht en wal naar 't kamp dat ook hun noodlot wordt... Toch zullen eerst nog velen vóór hen de dood ontmoeten. Alom zien zij in het gras de mannen liggen, diep in slaap of wijnroes, hangend tegen teugels of wielen, wagenbomen schuin omhoog, de grond bezaaid met wapentuig, met kruiken. Nisus zegt het eerst:
- 320 'Euryalus, we moeten toeslaan, nu! Dit vraagt om daden. Hierlangs! Pas jij goed op dat niemand ons hier in de rug kan overvallen, kijk goed in het rond. Dan richt ik hier een slachting aan en zal voor ons een brede doorgang banen.' Hij zegt het fluisterend. Dan gaat hij met zijn zwaard direct op Rhamnes af, een machtig man, die op een stapel dekens zijn slaap diep uit zijn borst ligt uit te ronken; zelf is hij een koning, en een ziener ook, geëerd door koning Turnus. Toch heeft zijn zienskunst zijn eigen doodslot niet voorzien... (...)
- 332 Pas dan onthoofdt hij Remus zelf, hun meester, en hij laat diens romp daar achter, een fontein van bloed; zijn bed—de bodem—wordt lauw en donkerrood van t vocht. Ook Lamus en Lamyrus doodt hij. Na hen Serranus, die die nacht druk had gedobbeld en nu met al de gratie van zijn jeugdig uiterlijk zwaar door de Slaapgod is bedwelmd. Had hij maar tot het daglicht zijn nacht'lijk spel gespeeld, dan had hij meer geluk gehad! Zoals een hongerige leeuw een volle schaapskooi stoort
- 340 —een woeste vraatzucht drijft hem; brullend, met bebloede kaken, bijt hij, sleurt hij het angstig-stille, zachte vee in 't rond—

**Publius Vergilius Maro, *Aeneïs*. In Nederlandse verzen navolgd door Dr. A. Rutgers van der Loeff (Klassieke Galerij 154), De Nederlandsche Boekhandel, Antwerpen, 1965.**

In 't nachtelijk duister overschreden zij  
de sloten, naar 't vijandig kamp op weg  
315 om eerst nog velen tot verderf te zijn.  
Zij zagen er door 't gras verspreid hun roes  
uitslapen en krijgswapens opgesteld  
met tussen toom en wielen op de grond  
soldaten, wapentuig en vaten wijn.  
Daar zei de zoon van Hyrtacus : „'t Is tijd,  
320 „Euryalus, een stout bedrijf te wagen.  
„Hier gaat de weg. Houd wacht en let goed op,  
„dat niet ons in de rug een onheil dreigt !  
„Verwoestend maak 'k voor jou een brede baan.”  
Zo fluistrend viel hij met getrokken zwaard  
325 de trotse Rhamnes aan die op zijn spreij  
de diepe slaap blies uit zijn volle borst,  
een vorst zelf, maar bij Turnus in de gunst  
door waarzegkunst waar bij hij zelf geen baat  
mocht vinden tegen 't naderend verderf.  
Drie dienaars vond hij tussen wapentuig  
330 ontwapend naast hem, Remus' schildknaap en  
zijn wagenmenner onder 't paardenspan :  
hun sneed hij met zijn zwaard de hals af ; toen  
onthoofde hij hun meester zelf en liet  
hem achter als een romp waaruit het bloed  
al klokkend gutst' en damp't' op spreij en grond.  
335 Ook Lamyrus versloeg hij, Lamus en  
Serranus, 'n mooie jongen die eerst nog  
veel had gespeeld en nu door wijn bedwelmd  
plat neerlag — had hij toch die hele nacht  
maar doorgespeeld tot aan de dageraad —,  
zoals een leeuw die felle honger drijft,  
340 in 'n volle schaapskooij woedt het weerloos vee  
verslindend sleurt en brult met bloedge muil.

**Publius Vergilius Maro, *Heldendicht over Aeneas*. Vertaling in hexameters Henk Schoonhoven, Gooibergpers, Bussum, 2003.**

- Buiten steken ze over de gracht en in 't nachtelijk duister  
315 gaan ze naar het vijandelijk kamp - om toch eerst nog voor velen  
dodelijk te zijn. In het gras zien ze overal lichamen liggen,  
slap door de slaap en de wijn; de wagens op 't strand met de dissel  
hoog, en temidden van riemen en wielen de mannen; ze zien er  
kruiken met wijn liggen, wapenen. Hyrtacus' zoon sprak als eerste:  
320 "Daadkracht, Euryalus, moed! De toestand roept zelf nu om daden!  
Hier gaan we langs. Jij moet erop toezien dat géén hand, van achter,  
tegen ons uithalen kan en ver moet je speuren, uit voorzorg.  
Ik maak hier alles van kant en leid je een bredere weg langs."  
Aldus sprak hij, gedempt. En meteen liep hij toe op de trotse  
325 Rhamnes, met zijn zwaard. Toevallig lag die op een stapel  
kussens snurkend de slaap uit zijn hele borstkas te blazen -  
koning en ook aan vorst Turnus de meest welgevallige ziener;  
maar hij kon niet met zijn gave van ziener zijn ondergang weren.  
(...)  
333b (...) lauwwarm werden kussens en grond, en ze dropen  
van de donkere bloedstroom. Ook doodde hij Lamyrus, Lamus,  
335 en Serranus: jeugdig en knap van gezicht, die het meeste  
in die nacht had gespeeld; hij lag daar, door 't stevige drinken  
't lijf overmand (gelukkig zou hij zijn geweest als hij dat spel  
was blijven spelen die nacht en voort had gezet tot het daglicht) -  
zoals een hongerige leeuw in een volle schaapskooi tekeer gaat  
340 (want zijn vraatzucht drijft hem); hij bijt en hij sleurt het zachtwollig  
kleinvee mee dat stom is van angst en hij gromt met zijn bloedmuil.



**Vergilius' *Aeneis* metrisch vertaald door dr J. L. Chaillet, Zutphen, 1920.**

- 315 Toen gaan z' uit, overschrijden de grachten en gaan, door het nachtelijk  
Duister begunstigd, naar 't kamp, hun noodlottig; zij brengen aan velen  
Echter te voren verderf; de door slaap en door wijn overmanden  
Zien zijn verspreid op het gras; op het strand, met den dissel naar boven,  
Zien zij de wagens en, tusschen de riemen en wielen, de mannen,  
Wapens en vaten met wijn, 't Eerst ving toen Hyrtacus' zoon aan:
- 320 «Moedig, Euryalus! thans het gewaagd! Zelf roept het geluk ons,  
Hierlangs loopt onze weg. Geef acht, zie toe uit de verte,  
Laat geen hand zich van achteren tegen ons kunnen verheffen'  
'k Wil hier alles ontruimen en breed hier 't pad voor u banen.”  
Na dit woord onderdrukt hij zijn stem en onmiddellijk valt hij
- 325 Rhamnes met 't slagzwaard aan, den verwaande, die, juist op het hooge  
Bed van tapijten gevleid, luid ronkt uit 't diepst van zijn boezem,  
Koning, en tevens bij Turnus, den koning, als ziener de eerste.  
Maar toch weerde hij niet het verderf door zijn gave als ziener.  
(...)
- 333b (...) van den zwarten en lauwigen bloedstroom  
Druipen de grond en het bed. Ook Lamyus velt hij en Lamus,
- 335 Tevens den jongen Serranus, die dien nacht't meeste geschertst had,  
Schoon van gelaat; die, door 't vele gebruik van den wijn overmeesterd,  
Neerlag; zoo hij zijn scherts dien nacht tot het kriecken des ochtends  
Hadde vervolgd, dan zou hij voorzeker gelukkig geweest zijn.  
Zooals nuchter een leeuw, door den razenden honger gedreven,
- 340 Stormt naar de talrijke schaapskooi, waar hij het weerlooze, stomme,  
Angstige vee bijt, 't wegsleurt, brullend met bloedige kaken (...)